

III. évfolyam.

1893. július.

3. szám.

AZ ÁLLATOK ÓRE.

AZ

ORSZÁGOS ÁLLATVÉDELMI EGYESÜLET
KÖZLÖNYE.

SZERKESZTI

Dr. SZALKAY GYULA,

AZ EGYESÜLET IGAZGATÓ-TITKÁRA.

ÁLLAMI FŐREÁLTANODAI RENDES TANÁR, AZ AARAUJ, BÉCSI, BREMAI,
DRESDAI ÉS TURINI ÁLLATVÉDŐ-EGYESÜLETEK TISZTELETBELI TAGJA.

BUDAPEST 1893.

RÓZSA K. ÉS NEJE KÖNYVNYOMDÁJA.

Egyesületi mondanivalók.

Hivatalos helyiség: **Budapest, IV. kerület, kalap-utca 12-emelet, 4. ajtó.**

Hivatalos órák naponként délután 4—6-ig tartanak, amikor a pénztáros felvilágosítást ad, feljelentéseket, tagsági nyilatkozatokat, tagdíjakat stb.-t elfogad.

Az igazgató-titkárral pedig szerdán és szombaton 4—6-ig lehet értekezni.

Az évi-díj beküldésének könnyébbítésére e számhoz vidéki tagtársaink számára postautalványt mellékelünk. Három hónapon túl a tagdíjak az illetők költségére postamegbizással fognak beszerezni.

Kérjük azon tagtársainkat, kik tagsági díjukkal még hátralékban vannak, a tagsági díjat az egyesület hiv. helyiségébe minél előbb beküldeni.

Legfontosabb és legégetőbb szükség fiókegyesületek alakítása, kérve kérjük tagtársainkat, legyenek szivesek ismerőseik körében oda hatni, hogy a humanitásnak minden ágára, tehát az állatvédelemre is terjeszszék ki figyelmüket, hogy minél több fiók alakíttassék.

Alapszabályaink legfontosabb pontjait ime ide iktatjuk:

Kivonat az Állatvédő Országos Egyesület alapszabályaiból.

Czélja.

2. §. a) Az állatokat mindenféle kínzás és zaklatás ellen, a fennálló törvények keretén belül mozgó eszközökkel megvédelmezni; ide értvén a madarak elfogása és fészkeiknek kirablása ellen való megvédelmezését is.

b) Oda törekedni, hogy az országban minél nagyobb számmal létesüljenek ehhez hasonló czélú egyesületek.

4. §. Az egyesület nem a hatóság ellenében, hanem annak támogatására van hivatva. Ennélfogva mindent megtesz arra nézve, hogy jogi személy jellegével felruházatva közhasznú, és ugy erkölcsileg, mint gazdasági tekintetben fontos működését minél hathatóbbá tehesse.

Eszközök.

5. §. a) Jóindulatu felvilágosító közbelépés által, szükség esetén a hatóság közbenjöttével az állatok zaklatásának és kínzásának megakadályozása.

b) Jó példával előljárva az oktatólag és felvilágosítólag való hatás.

c) Az okszerű állatvédelemnek irodalmi úton való terjesztése, kivált az iskolára és serdülő ifjúságra való tekintettel is.

d) Előadások segítségével, melyeket az egyesület ugy a főváros egyes kerületeiben, valamint az ország különböző helyein a létező előítéletek eloszlatása és fiókegyesületek létesítése czéljából kiválóbb szakférfiak által tartat,

AZ ÁLLATOK ÖRÉ

Megjelenik
január, ápril,
július és
október 1-én.

Előfizetési ár
nem tagok részére
2 frt az egész évre.

Az egyesületi
tagok 1 frtnyi tagdíj
fejében kapják: az
„Állatok Örét“-t.
és az „Állat-
védők naptárát“.
A többi kiadvá-
nyokat olesóbban.

Szerkeszti az
Országos Állatvédő-
Egyesület meg-
bizásából

Dr. SZALKAY GYULA
igazgató-titkár.

Hivatalos helyiség:
IV. kalap-utca 12. szám.

Szerkesztő lakása:
II. Fazekas-tér 8. I. em.

Azokért
szólalunk fel, kik
magukért nem
tudnak beszélni.

HIVATALOS RÉSZ.

Pályázati hirdetés.

Az „Országos Állatvédő-Egyesület“ ezennel pályázatot hirdet egy allegorikus, színes képekkel ellátott keretre, melynek szélessége 60, magassága 80 cm. A közepére az alanti pályázat útján nyert költemény nyomtatnék.

A keret tetszőleges mezőkre osztható, kellék, hogy az állatok iránti jóindulat, a szelid bánásmód, a rokonszenv kifejezésre jusson, hogy a magyar köznép és a gyermekvilág saját magát ismerje fel benne.

A keret egész benyomása művészi tökélyre valljon és magyar motívumai és élénken festett színei által hasson a szemlélőre. Azt akarjuk, hogy minden iskolának falain diszelegjen ezen magyar művész és magyar költő által készített mű.

Ezennel felszólítjuk hazánk t. cz. művészeit a versenyre. A pályázati határidő 1893. okt. 1-én déli 12 órakor. A jelíges levéllel ellátott művek az egyesületi helyiségbe, IV. kalap-utca 12. alatt küldendők, a hol is minden közelebbi felvilágosítás megadatik. A legjobb mű 300 koronával fog megjutalmaztatni és a közgyűlésen odaitéltetni.

Kelt Budapesten 1893. június 1-én.

Dr. Szalkay Gyula,
igazgató-titkár.

Dr. Verédy Károly,
kir. tanácsos, elnök.

Pályázati hirdetés.

Az „Országos Állatvédő-Egyesület“ ezennel pályázatot hirdet egy oly költemény megírására, mely hivatva volna Magyarország népiskoláiban az állatvédelmi eszmét megismertetni, mely rokonszenvet és jó bánásmódot csepegtetne a fejlődő ifjuság keblébe az állatok iránt.

A költemény allegorikus, színes keretben nyomattatnék és fali tábla gyanánt az iskolákban kifüggesztetnék. A házi állatok lehetőleg mind felemlitessenek és jó és hasznos tulajdonságaik által bemutatassanak.

Ezennel felszólítjuk hazánk költőit a versenyre. A pályázati határidő 1893. október 1-én déli 12 órakor jár le. A jelíges levéllel ellátott dolgozatok a bíráló bizottságnak kiadatnak és a választmány meghallgatása után a közgyűlés oda itéli a 200 koronából álló díjat a legmegfelelőbb költeménynek. A többi jelíges levél meg fog semmisítettetni. A vissza nem vett költemények az „Állatok órában“ ki fognak nyomattatni és értők a szokásos rendes díj kifizettetni.

Budapest, 1893. június 1-én.

Dr. Szalkay Gyula,
igazgató-titkár.

Dr. Verédy Károly,
kir. tanácsos, elnök.

ÉRTEKEZÉSEK.

Helyhatósági életünk és az állatvédelem.

A rendőri büntető törvény, vagyis az 1876. XL. tez. 86. §-a ugyan kielégítő módon gondoskodik arról, hogy az állatkínzás megtoroltassék, mindazonáltal a gyakorlati tapasztalat azt mutatja, hogy alig van a rendőri büntető törvénykönyvnek §-a, mely oly ritkán kerülne alkalmazásba.

Ennek kétféle oka van. Az egyik ok az, hogy a helyi rendészet gyakorlása, községrendszerünk mai szervezete mellett, még a legkezdetlegesebb, a legelemibb igényeknek sem felel meg. Tényleg azt mondhatni, hogy községi rendőrségünk nincsen.

Ennél fogva nincsen a ki az állatkínzásnak, hazánk felvidékén fájdalom napirenden levő eseteit feljelentse. A járási hatóságnak, mely a megtorlás alkalmazására volna hivatott, nem jutván tudomására az elkövetett kihágások, nincs is alkalma azok megtorlásával foglalkozni. Ezen hiányon csak közigazgatásunk küszöbön levő reformja van hivatva segíteni.

Az 1879. XL. tez. 86. §-a gyakorlati érvényesülésének második akadályá a megfelelő helyhatósági szabályok hiányában keresendő.

Ugyanis a 86. §. szerint büntetendő lenne az is, „ki az

állatkínzás ellen kiadott rendeletet vagy szabályrendeletet megszegi". Ha most a megfelelő helyhatósági szabályrendeleteket keressük, — ilyeneket nem fogunk találni községeink 1 %-ánál sem.

Ime reáakadtunk azon eszközökre és tényezőkre, melyeket helyhatósági életünk az állatvédelem szolgálatába bocsáthatna.

Miután azonban minden gyakorlati ember tudja azt, mily nehéz dolog községeinkben ilyen eszközöket gyakorlatilag megteremteni, — mi azon indítványt tesszük meg, fogalmazzon meg az állatvédő-egyesület egy rövid községi szabályrendeleti javaslatot s bocsássa azt megfelelő számú példányokban a vármegyei törvényhatóságok útján községeink rendelkezésére.

A.-Maróth, 1893.

Dr. Kiss Mihály,
főszolgabíró.

A kocsihúzó eb panasza.

Minden csontom fáj nekem most,
Megvert engem a gazdám,
Mert a kocsit már nem bírtam
Huzni elég szaporán.

Nehéz volt az; mindenféle
Lommal rakták azt tele;
Alig győztem, de a gazdám
Nem törődött ám velem;

Hanem szidott és botjával
Folytonosan rám csapott,
S haza jövén, nekem enni
Egy falatot sem adott.

»Lusta dög, majd megtanítlak!
Igy kiálta énreám.
Fájt nekem, hogy lustasággal
Vádolt engem a gazdám.

Vigasztalóm nekem csakis
Az én gazdám jó fia,
Beh szépen tud velem banni
Az a kedves Palika!

Nyájas hozzám, megezirogat,
Hust ad nekem s kenyeret;
Meg is áldja Isten érte
E jószívű gyermekemet.

Thewrewk Arpád,
tanár.

Néhány szó az állatok érdekében.

Irta: *Bubicsné Ipolyi Gizella.*

Az állatkínzás nem öltene oly nagy mérvet, ha az iskolákban az állatoknak nemcsak külalakjával, hanem azok szellemi sajátságaival is tüzetesen foglalkoznának. A tanuló csakhamar arra a tudatra jönne, hogy a természetben az állat is tagja azon láncznak, melynek végkapasát mi képezzük. Mert míg az állatban a gyermek csak az ösztönt sejt, megvetésében kínzásra méltónak találja. Az állatkínzás pedig lassacsán kihúti a gyermek lelkében a nemesebb hajlamokat, s azok helyébe a bűnök magvai kerülnek.

Meg kellene velük értetni, hogy az állat is érez, eszmél, álmodik, ő is képes különböző hangokkal kifejezni érzelmeit;

tetteiket náluk is a vérmérséklet irányozza; ők is bírnak akarral.

De persze mindezen tulajdonok nagyon tökéletlenek, ha az emberével párhuzamba vonjuk; mindazonáltal a szülői és gyermeki szeretet, a hála és önfeláldozás, valamint az ipar szorgalom és kitartásban méltán példaképül szolgálhatnak.

Igy tehát nem hibázott az, ki azt mondta, hogy valamint az ember az Istennek, úgy az állat az embernek hasonlóképe.

Az embernek lelke halhatatlan, az állaté, mely párának neveztetik, mulandó.

Nemzetek műveltségére lehet következtetni abból, hogy mily fokon áll náluk az állatvédelem.

A spanyol nemzet iránt mindaddig irtózáttal lesz eltelve a humánus ember, míg a bikaviadalokban gyönyörét leli.

Athenben egy ifjút, ki lovának szemét kivágta, elítéltek, mert — ugymondának — az veszélyes lenne embertársaira is.

Olvastam egyszer egy csikósról, kit a reá kent gyanu miatt elfogtak s midőn lovától elválnia kellett, azt megcsókolta.

A bíró mindjárt ugy nyilatkozott: „A suhanez nem lehet bűnös.” És csakugyan kísült reá, hogy ártatlan.

„Büszke megvetéssel nézi le némelyik az oktalan állatot, — ily szól Eöri Andor egy művében — pedig sokkal közelebb állnak egymáshoz, mint az ember az Istenséghez. Útjük, verjük, kínozzuk őket, s ha mi sujtatunk felülről, feledjük tetteinket, s rakonezátlanabbul viseljük magunkat, mint az állat.

E sok igazságot rejtő sorok egy tanulságos esetet juttatnak eszembe, mely évekkel ezelőtt egy ismerősömmel történt.

X. Y. földbirtokos, ki nagyon durván bánt oly állattal, melyből hasznot nem lesett, egy szép napon vadászni indult kutyájával.

Kertjén keresztül haladva, egy macska, mely a vadászebtől megijedt, gyors iramodással egy fán termett.

A kutya a fa alá rohant s nagy ingerültségében sikoltva csaholt föl a macska felé, mely domboru háttal, felborzadt szőrrel, félelmében meglapulva ült egy ágon. H. úr hivta, csalogatta a kutyát, végre ütlegelni kezdte, de ez nem akart távozni a fa alól s egész testében reszketve a vágtyól nézte a macskát.

X úr végre megsokalta a várakozást s a gyöngé fát hatalmasan megrázta, ugy, hogy a macska szédülve lepottyant, s lekapva válláról a fegyvert, melyről dühében elfelejtkezett, hogy töltve van, annak nyelével akkorát ütött a szegény macskára, hogy annak dereka ketté törött. Amde a fegyver elsült s X. úr jobb karja megsebesült.

A sérült kart amputálni kellett.

A testi kínoknál még borzasztóbb volt a fiatal és földi javakkal bőven megáldott embernek az a gondolat, hogy őt,

a csonka kezüt, hogy fogják szánni ezentúl azok, kik eddig csak irigyelték.

Kétségbeesésében átkokat szórt a Gondviselés ellen, s nem jutott eszébe, hogy az a Gondviselés igazságosan sujtotta őt, a gögös embert, elvéve tőle azt a jobbkezet, melylyel oly kevés jót, de annál több állatkinzást vitt véghez.

E példa — melyhez hasonló számtalan van az életben, — mutatja, hogy valamint minden bűneinkért, úgy a jogtalan állatkinzásért is, előbb vagy utóbb, de lakolnunk kell azon Gondviseléstől, mely az állatok fölött is örködik.

Aphorismák.

A becsületes ember az állatokkal is becsületesen bánik. Mert a ki a reá bizott állatot megcsalja ételben-italban, munkában, pihenésben, s többet dolgoztat vele és kevesebb pihenést enged, mint a mennyit szabad és kell, — az nem lehet kifogástalan becsületes ember.

B. Büttner Lina.

*

Önző ember az, a ki ha előtte az állatot kínozzák, csak elfordul, hogy ne lássa, — mert az neki rosszul esik. Az ilyen nem az állatot, de saját magát sajnálja és védi meg egy kellemetlen látványtól.

B. Büttner Lina.

*

A közigazgatás anyaga az élet. Ki az életben valamit gyakorlatilag meg akar valósítani, az nem nélkülözheti a közigazgatás támogatását. Az állatvédelem céljai sem valósíthatók meg a közigazgatás támogatása nélkül.

Dr. Kiss Mihály.

*

Ha az ember legnemesebb s legönzетlenebb tulajdonágát erélyesen akarjuk kifejezni, azt mondjuk rá: hűség, mint az eb!

Wohl Janka.

*

Humanizmus alatt rendesen emberszeretetet értünk, pedig ezen szó sokkal többet ölel fel magában, azt mondja ugyanis: szeress minden élő lényt, légy könyörületes az állatokkal és előszeretettel a növények iránt. Barbarizmust követ el, ki embert bánt vagy állatot kínoz, és vandalizmust, ki másnak tulajdonát: házat, sövényét rontja.

Dr. Szalkay Gyula.

Kirándulás a „Crystal Palace“-be.

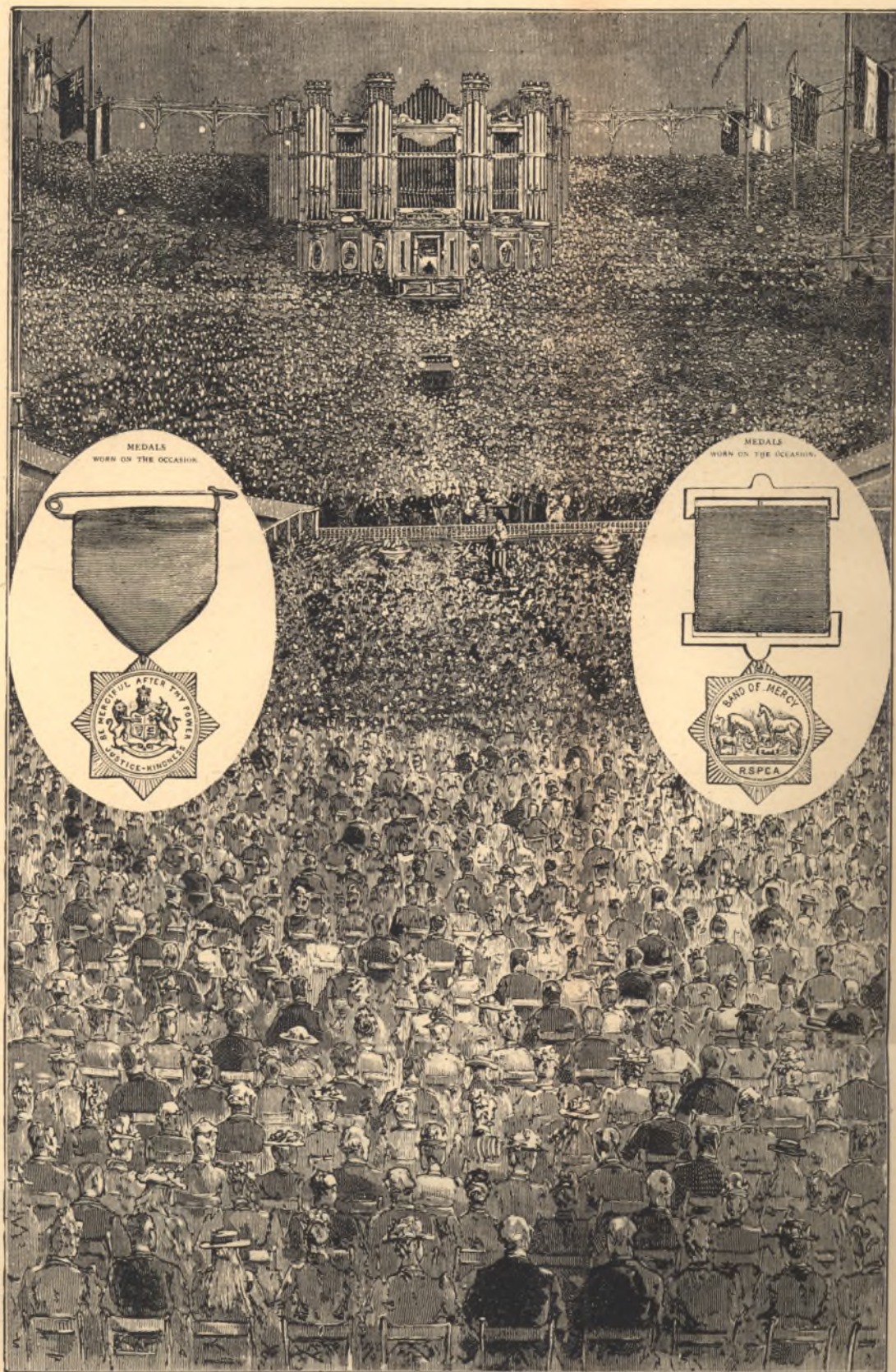
A londoni Állatvédő-Egyület Ifjusági ünnepe-e.

Mr. Colam, a londoni Állatvédő-Egyesület főtitkára szívesége folytán alkalmam volt azon óriási ünnepélyen résztvehetni, mely a londoni ifjuságnak már hónapok óta beszédje és gondolkozása tárgyát képezte s melyet már hetek óta oly izgatottan várt!

Hogy is ne várta volna ezt a nagy ünnepet, május 6-át türelmetlenül, midőn tudta, hogy ez alkalommal nyilvánosan léphet fel, a „Crystal Palace“ ama a remek alkotás gyönyörű „Trancept“-jében, London előkelőségei, Ladies-k és Lord-ok, sőt hercegek előtt, hogy szelidségnek az állatok iránt s evvel kapcsolatban iparkodásának, szorgalmának, nemes gondolkodásának nemes gyümölcsét jutalomkönyv s pedig igen becses könyv alakjában kézhez kapja? Bizony nem csodálom, hogy ily ígérkező körülmények között a verseny az ifjuság közt olyan nagy, hogy mindegyik iparkodik szívének jóságát a védtelet állatok iránt kimutatni s megfigyeléseiről egyszersmind írásban is kifejezést adni. Meséket, elbeszéléseket, novellákat, verseket, essay-eket, való dolgokat, tapasztalatokat írnak; a legjobb dolgozatokat a tanító, a tanár, az Állatvédő-Egyesületbe küldi. Az egyesület pedig, hogy az ifjuságban az ambíciót annál inkább felkeltse, egy meghatározott napon az összes iskolák növendékeit (elemi- és polgári-iskolák, fi- és nőtanodák, középiskolák növendékeit a 9. évtől kezdve a 18-ig) egyesítve, fényes társaság jelenlétében nyilvánosan megjutalmazza a dicsérendő dolgozatokat.

Ezt előre bocsátva engedjék meg tisztelt Olvasóim, hogy csak röviden részletezzem e nevezetes nap lefolyását a nélkül, hogy a Crystal Palace (óriási palota vas és üvegből, mely az 1851. első világkiállításnak iparsarnokát képezte) nevezetességeiről, meglepő szépségeiről megemlékezem, mely oly pompás képet nyújt a tudomány és művészet haladásának a legkülönfélébb népeknél is időnkben!

Felvirradt tehát a várva-várt nap. Jóval a meghatározott óra előtt a türelmetlen ifjuságnak egész serege érkezett a londoni állomásokról, hogy helyöket, mely már előre meghatározottat, elfoglalják. Míg a növendéksereg: fiúk és leányok és a közönség gyülekezett, az óriási Händel orgona hatalmas hangjai töltötték meg a „Central Transept“ (kupola alatti térség) belsejét; s nemsókára az orgonát körülvevő gallériák 10,000 gyermek arcának boldogságát tükrözték vissza. A jelenet nagyszerű és szépséges, a legkülönbözőbb színek vegyületeinek és változatosságának hatása, valamint a gyermekeknek élénksége eléggé hatott a tizezerre (biztos adat) menő közönség érdeklődésének felkeltésére, az ügy

A londoni Állatvédő-Egyet „Ifjusági ünnep“-e.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

iránti lelkesedésére! Mint az azt ide mellékelt kép hiven mutatja.

Mikor azután az egyesület tevékenyebb hölgyei, valamint az elnök „Duke of York“, a főtitkár és többi tisztviselő elfoglalta az emelvény helyeit és a diákok extázisukban hangozó „Hurrah“ kiáltásokba törtek ki, a jelenet nagyszerűvé s egyszersmind meghatóvá vált.

Az ünnep megnyitásánál az összes jelenlevők egy alkalmi dalt, inkább hymnust énekeltek. Ennek utána a főtitkár úr rövid beszédben, melyben az ifjúságot további szorgalomra serkentette, arról is adott felvilágosítást, hogy mily arányban növekedik az egyesület fáradságával, tevékenységével a beküldött dolgozatoknak száma. Hogy ezt kimutassa, felemlítette, hogy míg 1883-ban 11,684 dolgozatot (essay) irtak Londonnak csupán nyilvános iskoláinak tanulói, 1884-ben már 36,654 küldtek be, 1892-ben 69,183 dolgozat érkezett, az idén, azaz 1893-ban a dolgozatoknak száma 76,617 volt. Ezek között 2000 jutalomra méltó.

Ebből látható, hogy mily lelkesedéssel foglalkoznak az ügygel úgy a tanítók, tanárok, mint a gyermekek. Kövessük e nemes munka példáját mi is, mert az állatok iránti szelidség, azokkal való jó bánásmód szivünket meglágyítja, fogékonnyá teszi a szenvedés együtt érzésére s felkelti bennök a vágyat a fájdalom enyhítésére.

Az állatokkal való szelid bánásmód a gyermek szívért megnemesítve, a szenvedő, szegény emberiség iránti jóindulatát is fokozza, s azoknak segítségére fog sietni. A lelkesedés zajának elhangzása után a megjutalmazandó 2000 gyermek, a legnagyobb rend és csendben egymás után, számaikkal kezökben s azt felmutatva, az emelvény diszes asztala mellett elvont, hogy a „His. Royal Highness the Duke of York“ elnök ur megbízásából Lady Alberdare kezéből jutalomkönyveiket megkapják. Roppant egy érdekes jelenetet képeztek a boldogságtól szikrázó kisebb és nagyobb leánykák és fiúk, a kik türelmetlenül vártak soraik megérkezésére. Igaz, hogy nagyon sok időt vett igénybe a kiosztás, de azért a jelenetek változása folytán ébren tartotta, sőt fokozta a szemlélő érdeklődését.

A jutalomkönyvek Anglia nevezetes költőinek munkáit állatvédelmi s más tanulságos, sokszor több kötetes díszmunkáit képezték. Miután az ezredik 12 éves kis leányka a maga óriási könyvét nagy öröm között helyére vitte, egy megadott jelre az ifjúság a „Band of Merey Bells“ (irgalmasság harangjai) czimű dalt előadták, hogy azután a másik ezer növendék kerüljön sorra.

Az ünnepély egy hálaadó hymnussal végződött, s a boldog tanulók az épület különböző termeiben oszoltak szét, hogy e nevezetes nap hátralevő részét kényök-kedvök szerint mulatságban, gyönyörűségben töltsék el, a Crystal Palace pom-

pásnál-pompásabb látnivalói között, vagy hogy az ezt környékező parknak magasra szökkelő fontainejai között az üde, friss tavaszi lég behatása alatt annál nagyobb étvágygyal költsék el magukkal hozott uzsonájokat.

Mig a gyermekek emigy igyekeztek szórakozni, a választmány és az ügy iránt érdeklő hölgyek és urak a palota egyik óriási színházába, a „Palace Theatre“-be vonultak, hogy ott az egyesület évi nagy közgyűlését megtartsák. Ennek lefolyását azonban nem kívánom részletezni, mivel ezélem az volt, hogy az egyesületnek az ifjúságra való óriási befolyását, munkásságát és egyszersmind sikerét is kimutassam! Elhagyva az élénk helyet, hogy londoni otthonomba visszatérjek, azon gondolatok foglalkoztattak, hogy hiszen ezt nálunk is megtehetjük! Miért ne lehetne Magyarország tanítóit és művelőit arra bírni, hogy tanítványaikat az állatok iránti szeretet és szelidségre figyelmeztessék, hogy néha ezekre vonatkozó dolgozatokat készítenek, és miért nem rendezhetne az Országos Allatvédő-Egyesület is hasonló ünnepélyeket?

Vegyünk csak példát az angoloktól és biztosak lehetünk, hogy a mi egyesületünk is eléri célját és virágozni fog!

Kelt Londonban, 1893. május 30-án.

Szalkay Elvira.

A beteg kutya.

Irta: *Lithvay Viktória.*

Nem volt gazdája, házról házra járt
Egy-egy elejtett kőncz után,
S a ház tövében húzta meg magát
A zordon téli éjszakán.

Fázott, didergett, éhezett szegény,
A mennyi tőle telhetett,
És nem talált, a mely megszánja őt,
Egy könyörületes szívet!

Sőt itt is, ott is űzték, kergeték,
S ha idején el nem futott,
A ház gonosz cselédje rá fogá,
Hogy űsse, a furkós botot.

Fájt a szegénynek ez a lét nagyon,
Szíve majd meghasadt bele,
Hogy volt gazdája, midőn költözék,
Itt hagyta, s nem vitte vele!

S ki utána a házba költözött,
Zárja előtte a kaput,
Hűségeért gazdátlanul maradt,
S ugy futja éhen a falut.

Ily elhagyottan házról házra járt
Egy-egy elejtett koncز után,
Gyengült naponta és soványodott,
Merő esontváz volt már csupán.

Végre beteg lett, a sövény alatt
Nyöszörgött fájón, csendesen,
S az ott menők közt, dülő kínain
Nem könnyörüle senkisé.

Egy nap azonban arra ment Pali,
Meglátta a beteg ebet,
S mivel, hogy szive jó volt és nemes,
Megszánta s haza sietett

Megkérni anyját, engedné neki,
Hogy vegye ápolás alá,
Ki örömében, hogy oly jó fiu,
Ezerszer is megcsókolá!

És a beteg kutyát az ápolás
Meggyógyítá pár nap alatt,
S a jó fiunak e szép tetteért
Örökké hálás, hú maradt!

Állataink védelme.

Irta Szabó Ilona.*)

Büszke önérzettel hangoztatja az ember, hogy ő „a természet ura“ Az egész természetben csak az ember mondhatja: „akarom“ s e szavára az értelmetlen lények összesége hódolni kényszerül. — E szó fejezi ki legjobban felsőbbtségét, hatalmát is. — Az ész világító fáklyájánál azonban feltűnnek e hatalomak korlátjai is s a „természet ura“ belátja, hogy akkor felel meg legjobban feladatának, ha felhasználja értelmi előnyeit az értelmetlen lények felett s azoknak a szerint veszi hasznát, a mint az a lelkében élő igazságosság, méltányosság és jogosság megkövetelik.

Hanem azért talán igaz a mondása egyik tudós természetbuvárunknak, hogy ninesen olyan kegyetlen vadállat a természetben, mint az ember. Nem jó barát, úr, hanem ellenség és

*) Pályanyertes doigozat a VI. ker. polgári tanítónői képezde növendékétől.

zsarnok. Joga és hatalma van az állatot megölni s mégis kínozza, gyötri, majdnem legtöbbször ok nélkül, mindenesetre pedig megfélelvezve emberi méltóságáról, értelmi felsőbb-ségéről.

Az állatkínzás a civilizáció bűne. A pór, a földmives sokkal több érzést tanusít állatai iránt, mint a városi polgár. A falusi nép sok helyen úgyszólván barátságban él házi barmaival. Velük lakik, étkezik, gondjukat viseli, szeretettel ápolja őket, ha valami bajuk van. S az állat az értelmes, okos bánásmód mellett maga is okossá, értelmessé lesz. Tán sejti is a pór, hogy csak úgy veheti hasznát házi állatainak, ha értelmüket felébreszti és ápolja. És a szegény állat mily sokat tűr az iskoláztatás ideje alatt, s mily hálás, ha már helyét betölteni képes, mily hiven ragaszkodik urához, gondozójához! Szinte jól esik szemlélni azt a figyelmes gyengédséget, melylyel a pór a védtelen állatot magához kapcsolja.

De vajjon így van ez a civilizált nagy városokban is? Sajnos, nem. Itt valóságos elegáns barbárokkal találkozunk lépten-nyomon. Jobb szívű ember méltán lázad fel ama kegyetlen bánásmód láttára, melyben a nyomorult, kiéhezett omnibusz-lovakat részesítik tulajdonosaik. Kora reggeltől késő estig százával láthatjuk a szegény párákat, a mint az utcákon, tereken végig haladnak, czipelve a nehéz kocsikat s némán tűrve gazdáik durva káromlásai közt a rájuk mért ostorcsapásokat. A véresre vert nyomorult állat a megszakadásig erőlködik, hiszen annyi benne a jóakarát, a törekvés, csak ereje kevés hozzá. Sok ott roskad össze az utca kövezetén, ott fujja ki páráját. Elegáns hintókat is láthatunk; a bennülők most térnek haza a bevásárlásról. Az ártatlan házi szárnyasok ott lógnak a kocsis előtti bakon vértől borított fejükkel lefelé, szédülten nyitogatják szájaeszkájukat, levegő után kapkodva. Más kocsikon kis borjukat visznek tiz—húszával összezsúfolva. Lábuk erősen guzsba van szoritva, szemök a kín és gyötrelemtől kidüledt. Még hangot sem adnak a szegények, hiszen kínzóiknak panaszkodnának!

De ki győzné felsorolni azt a sok kegyetlenséget, melynek nagy városban csak egy rövid nap lefolyása alatt is szemtanui lehetünk?! Önkényt felmerül a kérdés, vajjon így kell ennek lenni? Nem lehet ezen segíteni? Igenis lehet, sőt kell is. Okos szülők, nevelők és tanítók nagyon sokat tehetnek a védtelen állatok érdekében. A zsenge gyermeki lélekre kell hatni, az ő fejlődő kis szivecskéjüket kell megnyerni e nemes ügynek s a sikerről biztosak lehetünk. Hiszen egyik pedagógusunk is azt mondja: „A gyermeki lélek olyan, mint a viasz, könnyen rá lehet nyomni a jót és a gonost; azért a jó, mihez korán hozzászoktatjuk, maradandó tulajdonává, természetévé leszen.“ — Ne restelje tehát a tanító a fáradságot, hanem, a mikor csak alkalom nyílik, hasson oda, hogy kis

növendékei szemtanui lehessenek egyik vagy másik állat sanyaru sorsának s így a részvét és könyörület fölébredjen szivükben s ne is távozzék onnan soha. Vesse jól elméjükbé, hogy az állat néma panasza csak úgy eljut és felhangzik az igazságos mennyei Atyához, mint minden más szenvedő lényé.

Alkalmas kis történet elmondásával is lehet fokozni a hatást. Ilyent pedig nagyon sokat találhat a tanító, mert minden időben voltak nagy, teremtő elmék, a kik leszállván az állatok világába, megfigyelték, tanulmányozták azok természetét, hajlamait, tehetségeit, szokásait. Aesopus, Phaedrus, Lafontaine, Fáj, Szentmiklósy a bölcsészet egyes tantételeire kerestek és találtak megragadó példákat az állatok életében. Mily nagy hatást kelthet a tanító például a következő gyönyörű kis mesével:

„A szelid juh egy alkalommal megjelent a mindenható Zeus előtt és esdve kérte őt, hogy sanyaru, nehéz sorsán enyhítsen. A természet bölcs teremtője megindult az alapos panaszon. — „Mit adjak neked, szelid, jó állatom?“ — kérde tőle. „Akarsz tán éles, nagy fogakat és erős körmöket?“ — „Nem,“ — felelé a jámbor gyapjas — „nem kívánok ragadozó, vérengző állatokhoz hasonlítani.“ — „Hát tán mérges fullánkot, mirigyes fogakat adjak?“ — „Azt sem; a mérges kigyók olyan utálatosak, senki sem szereti őket.“ — „Akarsz nagy szarvakat?“ — „Azt sem, — hiszen akkor könnyen megsérthetnék valakit“ — „Jó állatom, ha mindezekből mitsem kívánsz, akkor nem segíthetek rajtad, mert bánatnod kell mást, ha bánatlan akarsz maradni, ártnod kell, ha azt akarod, hogy neked ne ártsanak.“ — „Am akkor megnyugszom a Te rendelésedben; tűnök tovább, mert inkább óhajtok magam szenvedni, mint másnak szenvedést okozni.“

Mily nemes, fenséges tan, mennyire igazolt egy állat sorsában, mely azért él, hogy mindenét az embernek adja.

Igen helyesen teszi továbbá a tanító, ha figyelmezteti a szülőket, hogy ne engedjék meg gyermekeiknek idő előtt a vadászatot. — Maszlaghy Ferencz művében olvastam a következőket: „Nevelőkoromban határozottan ellene voltam, hogy növendékeim korán járjanak vadászni, okom volt — hogy ne szokják meg korán az ölés gondolatát. — A vadászat nemes szenvedély; edzi a testet, jellemet, a mig az Isten megengedte határok között marad; de tagadhatatlanul megtámadja az emberi sziv egyik legnemesebb érzelmét, a részvét indulatát. Életemben egyszer sütém el a puskát egy szarvastehénre, s midőn láttam magam előtt véreben fetrengeni, láttam szép, okos szemén a halál boruját elterülni, mikor láttam szemének megtört fényével rám nézni, — mintha hallottam volna megrázó panaszát: „Miért öltél meg engem? — hiszen én nem bántottalak!“ — Megrendültem bensőmben és a haldokló vad utolsó vádoló tekintete sokáig feledhetetlen maradt előttem.

Ez nem szentimentalizmus, férfiatlan érzékenykedés. Az ártalmas vadak pusztítása szükséges is, a hasznos és ártalmatlan állatok azonban a mi barátaink és kiméletért esdenek.“

Mit szóljunk továbbá a pajkos gyermekek ama multságához, mely szerint az erdőben, berkekben fölkeresik kis énekeseink fészkeit, kiszedik alig pelyhesedő fiókáikat s a legkegyetlenebb játékot űzve velök, halálra gyötrik szegényeket. Bizony e bajon is a tanító segíthet leginkább. Mondja meg növendékeinek, hogy ha ily gonoszságra vetemedtek s rabul ejtették a kis madarakat, ne távozzanak a helyről, hol a fészek állt. Hallgassák csak végig a szegény anyamadarak szivig ható panaszait, sikoltozásait; nézzék végig kétségbeesett röpdősésüket a fészek helye körül s azután azt a néma bánatot, melynek órákig átengedik magukat, s lehetetlen, hogy ha szivük van, meg ne könyörüljenek rajtok.

Tagadhatatlanul nemes ügy állataink védelme, s mindenképen tiszteletre, elismerésre méltó azon mozgalom, a mely érdekekben újabb időben mutatkozik. Az állat életét adja a „természet urának“. Érettünk dolgozik, fárad, bennünket ruház, táplál, eltart, véd; hozzánk hű, ragaszkodó; hivatását, melyért teremtve lön, inkább betölti, mint millió eszes lény; megérdemli tehát, hogy rövid életét ne tegyük szenvedéssé.

Jó gyermekek multsága.

Irta: *Kálmán bácsi.*

Iezi-piczi, kicsi ház,
Benne van egy galambház.
Hangtalan a kis szoba,
Hej de nem az udvara.
Tarka-barka madarak
Benne gyűlést tartanak.

Galamb, fecske, seregély,
Veréb, kánya mind beszél:

„Elmult a nyár, itt az ősz,
Az idő már jó esős;
Jön az öreg, a deres,
Nemsokára tél is lesz.“

S felszólal egy öreg fecske:
„Elmegyünk mi messze, messze,
Meggzökünk mi idejében,
Tél apuska itt ne érjen.“

Szólnak most a seregélyek:
 „Mi is megyünk mind tevéled;
 Oda, a hol zöld a vidék,
 Hogy az állunk fel ne kopják.“

Megszólal egy kánya: „Krá“,
 Minden kánya krárog rá:
 „Menjetez csak utatokra,
 Meg ne lépjen tél apuska!
 Mi maradunk,
 S el nem fagyunk.
 Tél apuska nem bánt,
 Véd minket a bundánk.
 Fel sem kopik az állunk,
 Eleséget találunk.
 Menjetez csak utatokra,
 Meg ne lépjen tél apuska!“

Most a sor a galambokon;
 Szólnak zszengő-bongó hangon:
 „Itt van ez a piczi ház,
 Benne ez a galambház
 A hidegtől mi nem félünk,
 Bátorságban, vígan élünk.
 Van nekünk egy kis gazdánk,
 Az majd gondot visel ránk.“

S búsan szól a verébsereg:
 „Örvendhetnének bár veletek! . . .
 Hej de nekünk nincs lakásunk a télen . . .
 Ki könyörül meg a szegény verében?!
 Meleg lakást vajh ki ad? . . .“

S megszólal a fecskehad:
 „Ne féljetez kis testvérek,
 Meleg lakást adunk nektez.
 Ott a fészünk, puha, meleg, tiszta,
 Csak tavasszal adjátok majd vissza!“

Megköszönik a verebez szépen;
 De azért még nem vígak egészen:
 „Lesz lakásunk. puha, meleg házunk,
 Hideg télen talán meg nem fázunk;
 Hej de nem lesz eleségünk semmi . . .
 Nem tudunk a bútól hova lenni . . .“

Tanakodnak búsan a kis madarak ;
 Azt mondják, hogy jó az Isten, jót is ad.
 Énekelnek, úgy könyörgnek őneki,
 Ki mindennek legjobb gondját viseli.

Cseng a daltól a kis háznak udvara,
 Megnyilik a kis gazdának ablaka.
 Kinéz rajt' egy kis fiueska,
 A galambok gondozója.
 Érti azt a csengő-bongó beszédet,
 A mit ott a kis madarak beszélnek.

Vigan beszél a jó gyerek :
 „Ne féljeteK kis verebek!
 Hogyha eljön majd a tél,
 S földre száll a hó, a dér,
 Elfödi az élelmet :
 Felkerestek engemet.
 Kövér buzát, kenyeret
 Jó anyám ad eleget.
 Lesz itt minden, kis pajtások,
 Ebédetek, vacsorátok.
 S nem kívánok egyebet :
 Szeressetek engemet!“

Összenéz a szárnyas sereg,
 Csiripelnek a verebek,
 Csiesereg a fecskehad,
 Galamb, kánya szóra kap.
 Ugy örülnek, vigadoznak,
 Hogy már vége minden gondnak.
 Nem hálnak meg a verebek,
 Gondozza majd a jó gyerek.
 Énekelnek, ugrálnak,
 Köszönik a gazdának.
 Igerik, hogy tavasszal
 Visszajönnek nagy haddal.
 Ide szállnak, énekelnek,
 Hadd örüljön a jó gyermek.

A földművelési miniszter 1892. évi 31060. sz. rendeletének végrehajtása.

Az állatvédelem humánus céljainak minden barátja bizonyára a legnagyobb elégtétel érzetével olvasta a földművelési miniszter úrnak múlt évi május hó 21-én kelt s a

forgalomba hozott kisebb élő állatokkal való bánásmód szabályozása tárgyában kiadott rendeletét.

De ha körülnézünk a gyakorlati életben, azt fogjuk tapasztalni, hogy vidéki községeink piaczaiban, azok heti vásárain még mindig a régi hagyományos állatkinzás van napi, illetőleg hetirenden.

A szegény szárnyasokat s az apró marhát kegyetlenül összekötözött lábakkal hurcolják a piacra, s épp így hordják haza az úri asszonyok, illetőleg azok szakácsnéi a szerencsétlen állatokat a piacról.

Miért van ez így a valóságban? Azért, mivel a miniszteri rendelet gyakorlati végrehajtásának technikai segédeszközei nem lettek megállapítva.

Melyek lennének ezen technikai segédeszközök?

Semmi újat nem mondunk, hanem csakis olyat, mit a közigazgatási gyakorlat analog esetekben már sikeresen alkalmazásba vett.

A koremai hitel korlátozásáról szóló törvény végrehajtására emlékeztetünk. Ezen törvény kivonatának minden koremban kifüggesztve kell lenni.

Hason gyakorlat bebozatalát ajánljuk mi az állatvédelmi szabályrendeletnél.

Minden község piaczaán táblákat kell a földművelési miniszter 31060/892. sz. rendeletének kivonatával felállítani. Ezen kivonatnak több hazai nyelven kellene szövegeztetni, hogy a piacra járó vidéki nép megérthesse.

Czélszerű volna, ha a földművelési miniszter ilyen táblákat öntött vasból készíttetne tömegesen az állami vasgyárakban, mert holmi falragaszok vagy fatáblák az anyag gyengeségénél fogva nem állják ki az időjárás szeszélyeit.

A.-Maróth, 1893. június 10-én.

Dr. Kiss Mihály,
főszolgabíró.

EGYLETI ÉLET.

Ifjusági pályázataink.

Az Országos Állatvédő-Egyesület a jövőendő nemzedéket meg akarja nyerni az állatvédelmi eszmének, ezért legelőször is a leendő tanítók- és tanítónőkhöz fordult és azok számára pályadíjat tűzött ki tavaly. Mindegyik budapesti tanítóképzőintézet részt vett a versenyben. Az eredmény az idei évi jelentésünkben olvasható.

Az idén a budapesti középtanodákra jutott a sor, és így azoknak „Önképző-kör“-eit szölitottuk fel közre-

működésre. Az illető megkeresés a következő igazgatóságoknak küldetett meg:

a	IV. ker. kegyesrendű főgymnázium igazgatóságának,		
a	IV. „ ágost. h. ev.	„	„
a	II. ker. kir. kath.	„	„
az	V. „ „	„	„
a	VII. „ állami	„	„
a	IX. „ református	„	„
a	II. „ állami	főreáltanoda	„
az	V. „ „	„	„
a	IV. „ fővárosi	„	„
a	VIII. „ „	„	„

A megkeresés szövege a következő:

„Nagyságos Igazgató úr!

Az Országos Állatvédő Egyesület egy nemes és még nem eléggé ismert eszmét óhajt az ifjuság elé hozni. Meg vagyunk róla győződve, hogy a jó és igazért lelkesülő ifjuság mindig kiváló előszeretettel karolja fel a nemes eszméket, melyek részben az emberiség, részben a természet szolgálatában állnak.

Ezek sorában hely foglal az állatvédelem is.

Ezért bizalommal fordulunk igen tisztelt Igazgató úr és a tanár-elnökhöz, mint az ifjuság kiválóan szellemi vezetőihez, kérve Uraságokat, hogy az önképző-körben csoportosult ifjakat az állatvédelem eszméjének megnyerni, terjesztésére buzdítani méltóztassanak s e czélból az Állatvédő Országos Egyesület által az önképző-körök számára kitűzött következő pályázatot kihirdetni sziveskedjenek. És pedig:

1. Állatvédelmi eszméket felkaroló elbeszélésre 5 frt.

2. Hasonló irányu költeményre 3 frtnyi jutalom-díjat tűzünk ki.

A nyolcz forintot ide mellékelve tisztelettel küldjük meg.

A pályadíjat az aránylag legjobb műnek odaitélni maguk az önképző-körök lesznek hivatva a szokásos módon

A pályanyertes műveket kérjük 1893. május hó 21-ig, azaz pünkösdi vasárnapjáig hozzánk beküldeni.

Abban az esetben, ha közölhetők, vagy az Állatvédő-Egyesület által kiadni szokott naptárban (ide mellékelve), vagy az egyesület közlönyében, az „Állatok Örében“ fognak napvilágot látni. Eddigi kiadványainkat ide mellékelve elküldjük az „Önképző-kör“-nek, egyszersmind az alapszabályunk 6. §-ának 5. pontját ajánljuk a körök szives figyelmébe.

E felhívásunkban az a meggyőződés vezérel, hogy az ifjuság nagyérdemű vezetői a védetlen állatok jogos ügyét magukévá fogják tenni, s lelkesedésüket az ifjuságra is át fogják származtatni. Hisz egyedül tőlük függ az ügy sikere.

Midőn a szives fáradozásért előre is kifejezzük hálás köszönetünket, maradtunk hazafias üdvözléssel Budapesten, 1893. márczius hó 5-én. — Az Országos Állatvédő-Egyesület nevében: *Dr. Verédy Károly*, kir. tanácsos, elnök. *Dr. Szalkay Gyula*, igazgató titkár.”

A kitűzött határidőig 7 középtanoda válaszolt, részint beküldötte a megjutalmazott dolgozatokat, részint okadatolta, hogy a közeledő érettségi vizsgálatok miatt nem dolgozhattak a deákok és a pályázati határidőnek meghosszabbítását kérték. A választmány készségesen meg is adta a hosszabbítást

illetőleg a következő tanév kezdetén az „Önképző-kör“-ökben való kiírását decz. 15-éig terjedő határidővel.

Dicséretes munkásságot fejtett ki a a IV. ker. községi főreáltanoda „Önképző-kör“-e, a mennyiben ott 10 pályázati munka érkezett be, 5 prózai és 5 költemény. A tanár-elnök, nagyon helyesen, nemcsak a két pályanyert munkát, hanem a dicséretet nyerteket is beküldötte. Pályanyertesek:

Hubenay József VIII. o. t. „A Sándor bácsi kutyája“, elbeszéléssel, 5 frtot nyert.

Ormos Gyula VII. o. t. „Egy kidölt szamár fölött“, költemény, 3 frt. — Dicséretesek:

1. Kliczpera János VIII. o. t. „Az öreg biró.“

2. Spitzer Emil VI. o. t. „A vén huszár kalandja“, elbeszélés a Rákóczy-korból.

A II. ker. állami főreáltanoda „Önképző-kör“-éhez 4 dolgozat érkezett be, beküldetett egy pályanyertes, egy dicséretet nyert dolgozat, a költeményre új pályázatot irtak ki. — Pályadíjas:

Krausz Noé VIII. o. t. „Egy ház története“, elbeszélés, 5 forintot nyert. — Dicséretet nyert:

Szeszler Ödön, VII. o. t. „Kinzott kutyáinkról“ czimű dolgozatával.

A református főgymnasium részéről egy pályanyertes költemény érkezett be: Goldner Lajos VII. o. t. „Gyermekjáték“, czim alatt 3 frt; a prózai dolgozatra hosszabbítást kért.

A IV. ker. kegyesrendű főgymnasium ifjusága két munkát irt, melyek közül csak az egyik vált be. — Pályanyertes. Szinnyi Ferencz VII. o. t. „Útközben“ novellával, 5 frt.

A II. ker. kir. kath. főgymnasium „Önképző-kör“-e hosszabbítást kért.

A IV. ker. ágost. evang. főgymnasium és az V. ker. kir. kath. főgymnasium igazgatóságai jelentették, hogy a közeledő érettségi vizsgálatok miatt a deákság nem ért rá dolgozatokat készíteni.

Kivonat

az Országos Állatvédő-Egyesületnek 1893. évi ápril hó 17-én tartott választmányi ülésén felvett jegyzőkönyvéből. Elnök: dr. Verédy Károly kir. tanácsos.
Jegyző: Knoll Lenke.

1. Elnök úr bemutatja az egyesület legújabb könyvkiadványát: „Ne bántsd az állatot“, mely az állatvédő törvényt ismerteti népies modorban. A munka 200 koronát nyert a pályázaton s K. Nagy Sándor műve. Az egyesület 1000 darabot vett át; ára 40 kr., egyleti tagok 30 krajczárjával szerzhetik meg.

2. Hauszmann Alajosné levelére a helybeli kocsi-ipartársulatok körlevélileg kérendők fel, hogy a lovakkal e tekintetbeni kínzási módnak eleje vétessék.

3. A dunaföldvári erdővédség kérelme, mely szerint „Az állatok öre“ állandóan megküldessék, helyben hagyatik.

4. Dr. Nádaskay indítványára felirat intézendő a földmivelési miniszterhez, melyben az elfogott kóbor kutyáknak ideiglenesen az állatgyógyintézetben való elhelyezését kérjük, ha az állatkerti igazgatóval nem lehetne e tekintetben valami elfogadható szerződést kötni.

5. A belügy-, földmivelés- és közoktatásügyi miniszteriumok felkéréndők, hogy a „Ne bántsad az állatot“ című kiadványunk szíves pártolásuk által az alattuk álló közegek közt szétterjedjen.

6. Az Elpis Melena által irt „Gemma“ című állatvédelmi novella fordítása bemutatatik, kiadása azonban, pénz hiánya miatt, későbbre halasztatik.

7. Végül az elnök kijelenti, hogy mindennemű pénzbeli kiadások utalványozására fenntartja magának a jogot.

Kivonat

az Országos Állatvédő-Egyesületnek 1893. évi május hó 27-én tartott választmányi ülésén felvett jegyzőkönyvéből. Elnök: dr. Verédy Károly kir. tanácsos. Jegyző: Knoll Lenke.

1. A választmány Schüller Edét a madarak etetése körül szerzett érdemeiért elismerő oklevéllel tünteti ki.

2. A torontálmegyeyi tanfelügyelőségnek kérelmére 30 darab Állatvédők naptára küldetik meg.

3. A középtanodák önképző körei közt kiírt pályázatokra a nyertes pályaművek beérkeztek, a meddőkre pedig új pályázat hirdettetik.

4. A fő- és székváros tanácsa felkératik, hogy a „Ne bántsad az állatot“ az iskolaszékek közt, jobb tanulók megjutalmazására ajánlja.

5. Utasítatik a pénztár a „Ne bántsad az állatot“ számlájának ki-fizetésére, mely összeg 290 forintot tesz ki.

6. A félévi zárlat ideje elérkezvén, a pénztár felülvizsgálásával Demeczky Gyula és dr. Németh Imre urak bízotnak meg.

1893 ápril és május havában beléptek :

Nagy Jenő, uradalmi titkár

Laue Gallusevitz R.

Dobos József

Prandtner József

S. Róza

Dr. Tóth Ferenc, m. á. v. titkár

Beutum Lajos, kereskedő

Kis Lipótné, női szabó

Gross Ferenc, állatorvos

Petrovits Anna

Szecsányi Antal, tanító

Dieglesz József, szénkereskedő

Leichter Lipót, fodrász

Himlauer Jenő, kereskedő-segéd

Kováts Imre

Mihalecz Károlyné

Vadas Gyula, ev. ref. lelkész-tanító Csermőn, Arad m.

Fleischner Ede, gyárigazgató

Stern Samu, hivatalnok

Kohn József, főpincér

a j á n l ó :

dr. Szalkay Gyula.

Rózsa Ida.

" "

" "

" "

Ilosvay Bertalan.

Szalkayné.

Leitl S. János.

" " "

Gruber Kati.

dr. Szalkay Gyula.

Prohaszka Mária.

Kurländer Soma.

Török Györgyné.

" " "

Dr. Szalkay.

Leichter Lipót.

" "

" "

Hellschein Ignác, betűszedő
 Bloch Zsigmond, hivatalnok
 Weiszberger Ignác, aranyműves-segéd
 Stein Mór, vendéglős
 Kaiser Alfréd, fuvaros

Leichter Lipót.
 " "
 " "
 " "
 Gruber Gyula.

Meghaltak :

Kiche Lajos.
 Zahora Nándor.
 Hereskó Mihály.

Lajos Gyula.
 Törs Kálmán
 Tarcsai János.
 Hoffmann Sándor.

Nickl Mihály.
 Breitner József
 Szolderer Ferencz.

Rendesen bejelentve kiléptek :

Gebhardt Mari.

Rácz Borbála.

Töröltettek :

Andreánszky Jenő.
 Baternay Géza.
 Garay Alajos.
 Goldberger Géza
 Hajós Zsigmondné.
 Hivessy Jenő.
 Hirsch Gyula.
 Hentaller Lajos.

Koblinger Ignác.
 Kanyurszky György.
 Krauszmann József.
 Lates A.
 Lipsz Illés.
 Lichtenstein F. Lajos.
 Neubauer Gusztáv.
 Obersohn A.

Ságh József.
 Szentirmay Béla.
 Dr. Schnabel Róbert.
 Tallián Gyuláné.
 Turinits Sebestyén.
 Vadas József.
 Veber Károly.

LAPSZEMLE.

Der Thietfreund (Bécs). 4-ik szám: Urtheile über den Hund, mitgetheilt von Koloman Kaiser. (Bismarck hg., Rückert, Brehm Alfréd, Smiles, Darwin, Turgenyeff Iván és mások írásaiból összeszedett idézetek a kutya dicséretére.) Internationaler Humanisten-Congress auf der Weltstellung in Chicago (a congressus programja), minthogy abba bele van foglalva az állatvédelem is. — Der Vöglein Dank (kedves versecske, melyet az eschersheimi tanító-egylet küld szét kiváló madárkedvelőknek). — Was ein Pferd gern sagen möchte (lótartási szabályok dialog-formában). Továbbá adomák; a bécsi állatvédő-egylet s a badeni egylet havi üléseiről részletes jelentések, állatkinzási esetek krónikája stb. A közönség indolentiájának kiáltó példáját ismerteti a „Wo ist der Thierschutzverein“ című cikk; mindeki szídjá, de senki sem támogatja.

5-ik szám. E szám tartalma főleg a 41. rendes közgyűlés tárgysorával foglalkozik. (E gyűlésen egyesületünk részéről dr. Szalkay Gyula igazgató-titkár volt jelen s felolvasást is tartott „Az állatvédelem állásáról az emberiség fejlődésében“) A bécsi tramway-társulat több felszólalása olvasható aztán e számban, jelölül annak, hogy az egylet által a lókimelés érdekében megindított mozgalom szükségét pótolta. Egyéb cikkek: Die Lerche (költemény) J. G. Herdertől. — Kinder-Thierschutz-Verein in Hamburg (hölgyek kezdeményezésére alakult s a tanulókkal állatvédelmi kötelezvényt irat alá). — Die beleidigten Vogeljäger (olasz lapok förmedvénye a miatt, hogy az osztrák turista-ujtság felszólalt, mennyire pusztítják a Brenta völgyében az énekes madarakat, melyeket polentával esznek; de a förmedvény nem a tényt tagadja (!), csak azon méltatlankodik, hogy az osztrák ujság olyan éhenkórászoknak festette az olaszokat, kiknek nem elég jó a polenta magában).

6-ik szám. Előadás: „Der Thierschutz in der Fortentwicklung der Menschheit“, tartotta dr. Szalkay Gyula a közgyűlésen. Kivonat az egyleti választmány üléseiről. — Vegyesek. (Ezekben felemliti a „Pester Lloyd“ szerint, hogy Budapesten mennyire pártolják az állatvédelmi esz-

mét, hogy a miniszterek, dr. Schwartzter és a nagyváradai rabsegélyző-egylet 100-ával rendelik meg a „Ne bánts az állatot” című könyvet. Ha csak nálunk is úgy lenne! sóhajtozik az utolsó mondatban).

Der Linzer Thierfreund. A linzi állatvédő-egylet közlönye, szerkeszti A. E. W a r n u s, III. évfolyam. 9—10. szá m. Mahnung, (költemény) Josef Schostalltól. — Die jüdische rituelle Schlachtung (a multkori lapszemlénkben említett felszólalások és a drezdai rituális próba-ölés ismeretése). Ein indisches Thierasyl (a bombayi állat-menhely leírása). Wie ich zu meinem Lordl kam (kutya-történet). — Egyleti értesítő; továbbá Schwarz Károly nyug. ezredes fordításában mutatványok „Az állatok öré”-ből: Bodnár Zsigmond, B. Büttner Lina és dr. Ferenczy József aphorismái. — Vámbéry Ármán sorai a keleti népek állatvédelméről, végül a svájci állatvédelemről néhány sor (az utóbbiak lapunkban németből fordítva jelentek meg).

11-ik szá m. Tartalmazza a május 10-én tartott közgyűlés leírását s a névtelen állatkínzási feljelentések ezentüli mellőzésének megokolását.

Androclus. (3. és 4. szá m.) Egyleti értesítések mellett közöl két felszólalást a lovak érdekében: Ein Wort zu Gunsten alternden Pferde és Weg mit den Futterbeutel! ezimmel; továbbá költeményt Emil Doeringtől: Ein Thierleben. — Érdekes a februári havi ülésen tartott előadás: „Was man von Thieren lernen kann” (az állatok beszédéről, egymással való érintkezéséről, munkásságáról stb.)

Der Anwalt der Thiere. (Riga). 3. és 4. szá m: Zum dänischen Vivisektions-Gesetz (fogyatékeinak kimutatása). Egyéb czikkek az élve-boncolás ellen: Die Vivisektion und die Kirche (angolból). Den physiologen, költemény Maurice Reinhold Sterntől. A „The nine Circles” előszava Miss Frances Power Cobbetól. — Zur Feststellung der besten und quallosesten Schlachtmethode. (A Pétervároton ez ügyben összehívott enquete munkálatai, melyek egészségi okokból is, a leendő állat előzetes elkábítása mellett bizonykodnak.) — Thierschutz und Volkserziehung, H. Beringertől. Végül állatvédelmi mozgalmak krónikája, verses nekrológ Kühtmannra, egyleti értesítések stb.

5. sz. Zur Hundefrage. — Die Schwalben (költemény) A. Chamissától. — Fort mit der Peitsche! (gazdák köréből eredt, észszerű indítvány.) — Barry püspök beszéde a folkestonei vivisectió-vitában. — A berlini állatvédők beadványa a kormányhoz a divatczélokra szolgáló tömeges madárpusztítás ellen; a narvai állatvédők egyletének megalakulása s egyéb egyleti hír, állatkínzási esetek sorozata, apróságok.

Der Thier- und Menschenfreund (Drezda.) E folyóirat főleg a tudományos czélokra szolgáló (!) állatkínzás ellen küzd. Elöttünk fekvő három számában (3—5) elrettentő például részletes leírásokat közöl a vivisectionális laboratoriumokból. Nem hallgatja azonban el Virchow nyilatkozatát sem (4. sz.), mely a vivisectionnak látszik igazat adni. A hajmeresztő részletekben gazdag cikksorozat címe: Neue Thatsachen der Vivisection. Leírások találhatók benne a greifswaldi egyetem gyógyászati intézetéből, Luderitz berlini orvos kísérleteiről, Bechterew és Mi clavski vizsgálódásairól, melyekhez élő állatok szolgáltak anyagul. Még lelketlenebbek Carl Janson és Medin stockholmi tanárok, kik beoltási kísérleteiket árva gyermekeken végezték, a mint az az 5. számban olvasható: Wozu Weisenkinder gut sind? Az említett számokban tovább foly Graham L. beszélye: Beatrice oder die Frau Professor. Az 5. számban kezdődik még dr. E. Hornband csevegése: Der Hund als Erzicher. Van aztán néhány egyleti hír, könyvismertetés stb.

Zeitschrift des Verbandes Reinischer Westfälischer Thierschutz-Vereine. (Köln) 3. szá m. Das Ausspielen kleiner lebender Thiere (az egylet által ez ügyben megindított mozgalom újabb fordulata). — Die Thierquälerei im Lichte der Ethik und des Gesetzes, (érdekes tanulmány) D. Hornicktől. — Kulturversuche mit Kanarienvögeln (kanári madaraknak Teschenben megkísérlett tenyésztése a szabadban, madárfészekben, mi várokozáson felül sikerült). — Ein neuer Hundemaulkorb (a Steinbach-féle szabad „világ-szájkosár” dicsérete). Végül egyleti értesítő.

VEGYES.

A bécsi állatvédő-egyesület közgyűlése. Folyó év május 6-án tartotta a bécsi egylet a régi városház tanácstermében évi közgyűlését. Megjelent a vallás- és közoktatásügyi miniszterium képviselőjében Zeynek miniszteri tanácsos, a cs. kir. helytartóság nevében Kozarin lovag helytartó, tanácsnok, a rendőrség képviselőjében Götz főfelügyelő és végtére a szék-város tanácsa képviselőjében dr. Klotzberg tanácsnok.

Az elnök treuinfeldi Tunkler lovag rövid szavakban üdvözölte az egybegyűlteket és bemutatta a felsorolt küldötteket, a név elhangzása után az illető személyiség felkelt és meghajtotta magát, a hallgatóság pedig „bravó”-val fogadta. Ez annyiban érdekes, a mennyiben az illető személyiséget kiki meg tanulja ismerni. Azután még a kiváló egyéniségek és vendégek lettek bemutatva: egy táborszernagy, egy udvari tanácsos, egy ezredes, egyesületünk igazgató-titkára, mint a bécsi egyletnek legifjabb tiszteletbeli tagja, és a fiókegyesület elnökei és képviselői. Vagy 60—80 egyesületi tag a padokban foglalt helyet, míg a megjutalmazandó 80 rendőr félkör alakban állt a padosorok mögött.

Különös az, hogy az egyesületi elnök megnyitja a gyűlést, bemutatja a vendégeket és a főtítkár által készített évi jelentést szintén ő olvassa fel. Ez által a gyűlés monotonná válik, csak a pénztáros jutott még szóhoz, ki a pénztár állását tudatta a közgyűléssel. Az egyletnek van 3309 tagja, kik összesen 6176'37 frt tagdíjat fizettek; rendszeren subventionálják a cs. kir. helytartótanács 100 frttal, a fő- és székváros tanácsa 150 frttal, az I. osztr. takarékpénztár 100 frttal; van 8 alapítvány összesen 30,000 frt értékben, melynek évi kamatait felhasználhatják, a császár 100 frt, a császárné 50 és a koronaherceg ötvége évente 15 frttal járulnak a bevételek gyarapításához. Az idén két házyatékka (2600 frt és 90 frttal) is szaporodott az egylet vagyona. Az összes évi bevétel volt 11911 frt 43 kr., a kiadás 11306 frt 15 kr., ugy hogy maradék gyanánt 605 frt 33 krt vittek át az idei évre.

A hivatalos jelentések után következett a 8 választmányi tag választása, ezután dr. Szalkay Gyula felkérte, hogy a tárgyszerozatba felvett előadását: „Az állatvédelem az emberiség fejlődéstörténetében” tartsa meg.

Az előadás, mely éppen fél óráig tartott, feszült figyelem alatt tartott meg, az utolsó szó elhangzása után frenetikus tapsal és bravo kiáltásokkal jutalmazták meg az előadót. Felemlítésre méltó, hogy választmányunk egyik érdemes tagja: Hangl Józsefné úrhölgy csakis ezen előadás meghallgatása végett szinte felrándult Bécsbe és e közgyűlésen jelen is volt.

Az előadás után a „Kaiserin von Oesterreich” szállodában az előadó tiszteletére banket volt, melyen a választmányi tagokon kívül több hölgy is vett részt, a toast-ok fűszereztek a különben exquisit vacsorát, a pezsgő megtette hatását, a mennyiben komikus előadások, szavalások és talányok megfejtésével fejeztük be az igen kedélyes estét.

Elpis Melena életrajza. Nagynevű alapítónk Schwartz Mária Eszperance báróné, ki ezen görög hangzású név alatt írja az emberszeretettől átlengett irodalmi termékeit, ki egyesületünknel magyarországi tanítónképezdei növendékek számára egy 224 forintos alapítványt tett, — életrajza megjelent a bécsi „Allgemeine Frauen-Zeitung” (Wien, VII. Mechitaristengasse 2.) 1893. évfolyam 5. és 6. számában. Egyesületünk igazgató-titkára írta közvetlenül a görögországi útja után, midőn Kréta szigetén e lángelkű és szellemdús asszonyt meglátogatta. Elpisnek legjelentékenyebb műve „Gemma” nevű állatvédelmi regénye, mely angol, francia, olasz és spanyol nyelven már megjelent, nemsokára magyar nyelven is meg fog jelenni. Egyesületünk megbízása

következtében Szalkay Elvira kisasszony már le is fordította, csak idő kérdése még, hogy mikor leszünk azon helyzetben, hogy kinyomathassuk.

Kiadványunk kelendőssége. A „Ne bántsd az állatot” című könyvünk, mely az állatvédelmi törvény és rendeleteket szép és érdekfeszítő elbeszélések alakjában ismerteti a néppel és ifjúsággal, a földművelésügyi miniszter, gróf Bethlen Gábor ő exellentiaja valamennyi földművelési, szőlészeti, erdőőri iskolák számára 10—10 példányával megrendelte. A nagyváradai rabsegélyező egyesület pedig 60 frtért, a Budapest-Krisztinaváros iskolaszéki elnök, babarégi dr. Schwartzner Ottó az alatta álló iskolái számára 100 drb könyvet 30 forintért vett. Vajha a népnevelési egyesületek és az iskolaszéki elnökök követnék e nemes maecenások példáit. Az utolsó pillanatban kaptuk a fő- és székváros tanácsának tudósítását, melynél fogva a budapesti összes elemi, polgári, kereskedelmi és reáltanodák könyvtárainak ajánlja ennek beszerzését, épp így az iskolaszékek elnökeinek melegen ajánlotta jutalomkönyvvül, mivel e könyv hivatva van az állatvédelmi eszmét az ifjúság körében terjeszteni.

Állatkínzás miatt megbüntettek. A m. kir. államrendőrség főkapitányi hivatalának kimutatása szerint Budapest fő- és székváros területén megbüntettek:

1892. október 1-jétől decz. 31-éig 74 esetben tétetett feljelentés, melyekre 10 nap és 12 órai elzárás, és 249 frt 50 kr. pénzbüntetési szabattott ki, 19 ügy pedig folyamatban van. A folyó év I. negyedében összesen 125 esetben tétetett állatkínzás miatt feljelentés, melyekre 36 nap és 12 órai elzárás és 281 frt pénzbüntetési szabattott ki, 36 ügy pedig folyamatban van.

Az állatkert megtekintése.

Az O. Á. E. tagjai értesítettnek, hogy a budapesti állatkert megtekintésére mérsékelt árú bemeneti jegyek kaphatók az egyesületi helyiségünkben, (IV., kalap-u. 12.) naponként délután 4-től 6-ig, és pedig a felnőtt tagjaink és azok hozzátartozói számára 20 kros, a tagok gyermekei számára 10 kros jegyek állanak rendelkezésre, melyek az állatkert és az ott nyilvánosan rendezett látványosságok és mutatványok megtekintésére (a ezirkusz és jégpálya kivételével) érvényesek.

Tartalom.

<i>Hivatalos rész.</i>	Oldal
Pályázati hirdetés 1. Képketetre	87
2. Költeményre.	88
<i>Értekezések.</i>	
1. Helyhatósági életünk és az állatvédelem. Dr. Kiss Mihálytól.	88
2. A kocsihúzó-eb panasza. Költemény Thewrewk Árpádtól	89
3. Néhány szó az állatok érdekében. Bubicsné Ipolyi Gizellától.	89
4. Áphorismák: B. Büttner Lina, Dr. Kiss Mihály, Wohl Janka, Dr. Szalkaytól	91
5. Kirándulás a „Crystal Palace“-be. Szalkay Elvirától	92
6. Beteg kutya	94
7. Allataink védelme. Szabó Ilonától.	95
8. Jó gyermekek mulatsága. Kálmán bácsi versei	98
9. A földmivelési miniszter rendeletének végrehajtása. Dr. Kiss Mihálytól	100
<i>Egyleti élet.</i>	
1. Ifjúsági pályázataink	101
2. Kivonat az április és május havi választ. ülések jegyzőkönyveiből	103—104
3. A belépett, kilépett, meghalt és törölt tagok	104
<i>Lapszemle.</i>	
Der Thierfreund. (Bécs) Der Linzer Thierfreund. Der Anwalt der Thiere. Der Thier- und Menschenfreund. Zeitschrift des Verbandes Reinisch-Westfälischer Thierschutz-Vereine	105
<i>Vegyes.</i>	
A bécsi állatvédő egyesület közgyűlése. Elpis Melena életrajza.	107
Kiadványunk kelendősége. Állatkínzás miatt megbüntettek	108
Az állatkert megtekintése	108

- e) érdemek elismerése és jutalmazás,
f) tapasztalás alapján idevágó törvények, rendeletek és szabályzatok korszerű fejlesztése.

Tagság.

6. §. Az egyesület tagjai:

1. Alapítók, kik egyszer s mindenkorra legalább is 20 frtnyi alapítvánnyal járulnak az egyesület céljaihoz.

2. Rendestagok, kik 3 évi időtartamra iratkoznak be és 1 frtnyi évi díjat fizetnek. Évenként tagságigazolási bázát kapnak.

5. Csoporttagok: Ide oly csoportozatok tartoznak, melyek rendszeren csak egy évig állanak fenn. Ilyenek a fi- és női tanodák osztályai, akadémiai és egyetemi társulatok, önképző körök, nyelvi és egyéb egy évre terjedő tanfolyamok. Ezek egy évre együttesen egy frt lefizetésére kötelezettek; egy évre terjedő bázát kapnak.

7. §. Az egyesületnek tagja lehet minden feddhetlen jellemű egyén kor- és rangkülömbőség nélkül, a ki az egyesületnek egy rendes vagy alapító tagja által ajánlatott, vagy sajátkezű nyilatkozatot küld be.

A tagság megszűnése.

13. §. A tagság megszűnik:

a) a kötelezett 3 év leteltével, ha a kilépés a titkárságnál legkésőbb a kötelezett 3 évi időszak utolsó hónapjában bejelentetett. Előleges írásban beadandó lemondás nélkül a tagsági kötelezettség további 3 évig tart.

A fiók-egyesületek.

19. §. Vidéken fiók-egyesület alakítására 30 tagnak ily célból való egyesülése szükséges.

A fiók-egyleti tagdíj-bevétel két harmada a fiókot illeti ottani céljai- és szükségleteire, egy harmada pedig a központba szállítandó; ennek fejében a fiók-egylet az anyaegylet kiadványaiban, évkönyvében és egyéb előforduló segélyeszközökben részesül.

Kitüntetések és jutalmazások.

24. §. a) *Tiszteleti tagokká* való választás által; a kitüntetés az állatvédelem terén szerzett érdemek mérve szerint lehet elnöki, alelnöki vagy titkári is.

b) *Dicsérő oklevél* által, melyet az egyesületi tagoknak és nem tagoknak, kiváló működése elismerésül nyújt.

c) *Elismerő oklevél* oly egyének számára, kik az állatvédelmet különös gondnal művelik és általában az állatok védelmére kelnek.

d) *Elismerő nyilatkozat* rendőri közegeknek és oly egyének számára, kik a reájuk bízott állatokkal emberségesen bánnak.

e) Pénzbeli jutalom eselédek vagy más alkalmazottak számára az állatok kiváló gondozásáért; rendőri alsóbb közegek számára kiváló szolgálatkészségért és éberségért az állatvédő-egyesületi tagokkal és azok ügyeivel szemben.

Az Állatvédő Országos Egyesület kiadványai.

1. **Védjük az állatokat.** I. Évkönyv az 1882. évre, szerkesztve Herman Ottó főtitkár által. I. kiadvány.
2. **Az állatok védelme.** II. Évkönyv az 1883. évre, szerkesztve Herman Ottó főtitkár által. II. kiadvány.
3. **Állatbarát.** Havi folyóirat 1884–1886. Szerkesztve Szallenbach Imre másodtitkár által. III. kiadvány.
4. **III. Évkönyv.** Az 1887. évre, szerkesztve dr. Szalkay Gyula főtitkár által. IV. Kiadvány.
5. **IV. Évkönyv.** Az 1888. évre, szerk. dr. Szalkay Gy. főtitkár által. V-ik, tévesen IV. kiadványnak nyomtatva.
6. **V. Évkönyv.** Az 1889. évre, szerk. dr. Szalkay Gy. főtitkár által. VI-ik, tévesen V. kiadványnak nyomtatva.
7. **Katalog** der ausgestellten Objecte in Wien und Köln 1890. und kurze Geschichte der Thierschutz-Bestrebungen in Ungarn. VII-ik, tévesen VI. kiadványnak nyomtatva.
8. **VI. Évkönyv.** Az 1890. évre, szerk. dr. Szalkay Gy. főtitkár által. VIII. kiadvány.
9. **Az Állatok Óra.** I. év. 1., 2., II. év. 3., 4., 5.
10. **Röpiratok.** 1. és 2. szám. X. kiadvány.
11. **Elbeszélések.** 1. és 2. szám. XI. kiadvány.
12. **VII. Évkönyv.** Az 1891. évre XII. kiadvány, szerk. dr. Szalkay.
13. **Az Orsz. Állatvédő-Egyesület könyvtára.** 1. Ne bántsod az állatot. K. Nagy Sándor, kir. törvysz. bírótól, 200 koronával jutalmazott pályamű. 40 elbeszélés a nép és az ifjuság számára. Diszesen kötve aranyozott felirással 40 kr., társulati tagoknak 30 kr. Rózsa Kálmánnál kapható. VIII., Szentkirályi-utca 30. szám.

Lauffer Vilmos kiadásában megjelent:

14. **A libapásztor.** Elbeszélés az ifjuság és a nép számára, írta Seemann Gábor, polgáriskolai igazgató. Az Állatvédő Országos Egyesület által *koszorúzott pályamunka.*

